

Визначення факторів ризиків для стрес – тестування страхових компаній України в умовах членства в СОТ

Відповідно до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України (далі - Держфінпослуг) укладання договору безпосередньо зі страховиком-нерезидентом можливо при реєстрації страховика-нерезидента в державі, що належить до держав - членів Світової організації торгівлі та не належить до держав, які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, а також співпрацює із Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) [5].

Членство України в СОТ обумовлює акумуляцію ризиків вітчизняного страховика внаслідок збільшення конкуренції на світовому ринку страхування та необхідність пошуку дієвого інструменту їх виявлення.

Метою дослідження є обґрунтування необхідності визначення факторів ризиків для стрес-тестування страхових компаній України в умовах членства в СОТ.

Згідно з Планом заходів щодо адаптації української економіки до вимог СОТ [6] передбачено укладення Держфінпослуг договорів про обмін інформацією із відповідними регуляторами інших країн для визначення міжнародного досвіду країн-членів СОТ, набутого у процесі гармонізації законодавства, для формування транспарентних відносин на вітчизняному та зарубіжному страхових ринках. У країнах, що входять до Європейського союзу, вироблені єдині норми, зокрема, фінансово-правові, що регулюють відносини у сфері страхування, приміром необхідності проведення стрес-тестування. Сценарні підходи при стрес - тестуванні застосовуються страховиками для забезпечення кращого визначення слабких сторін, які в них з'являються у нестандартних умовах [9]. Підходи базуються на

аналізі впливу маловірогідних, але не неможливих негативних сценаріїв. Ці стреси можуть мати фінансову, операційну або законодавчу природу, стосуватися ліквідності або бути пов'язаними з будь-якими іншими ризиками, що можуть мати економічний вплив на страховика.

Прикладом історичного сценарію може виступити страховий ринок Угорщини, сценарій розвитку подій після приєднання останньої до ГАТТ-СОТ "знищило" вітчизняних страховиків, оскільки після непередбаченого відкриття страхового ринку національних компаній практично не залишилось, частка іноземних страховиків в той час досягла 94%, а перестраховиків - 100% [4]. Так само для України, членство в СОТ може привести до загострення конкурентної боротьби між національними та іноземними постачальниками страхових послуг; звуження внутрішнього ринку для національних постачальників послуг; поглинання більш потужними іноземними страховими установами окремих вітчизняних страхових компаній [8].

Крім того на шляху подальшої євроінтеграції в рамках членства в СОТ пріоритетними напрямками розвитку вітчизняного страхового ринку є проведення подальшої гармонізації страхового законодавства до вимог СОТ та директив ЄС.

Законом України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» бухгалтерський облік компаній виділений як одна з пріоритетних сфер, в якій здійснюється адаптація законодавства України [2]. З урахуванням узятих Україною зобов'язань по гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством Європейського Союзу, а також вимог до фінансової звітності суб'єктів господарювання, які виходять на міжнародні ринки капіталу, з метою підвищення прозорості фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання, забезпечення її зіставності із звітами іноземних компаній, сприяння залученню іноземних інвестицій необхідно створити організаційно-правові умови використання

суб'єктами господарювання міжнародних стандартів для складання фінансової звітності.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 року № 911-р «Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні» визначена, необхідність з 2010 року обов'язкового складання фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів підприємствами-емітентами, цінні папери яких знаходяться в лістингу організаторів торгівлі на фондовому ринку, банками і страховиками, за власною ініціативою іншими емітентами цінних паперів і фінансовими установами [3]. Визначення впливу фактору переходу на Міжнародні форми фінансової звітності є предметом подальшого дослідження.

Література:

1. Ачкасова С. А. Використання ІТ – рішень для стрес-тестування діяльності страхових компаній в умовах євроінтеграції / С.А. Ачкасова // Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції [Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки], (Тернопіль, 28-29 травня 2009 р.). – Тернопіль, 2009. – С. 209-210.
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 14.01.2009 № 852 - VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1629-15>
3. Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 р. № 911 – р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
4. Нельга П. Процесс интеграции нельзя ни сдерживать, ни форсировать // Финансовые услуги . - 2001. -№ 5-6. - С. 37-39.
5. Про затвердження Вимог до порядку укладання договорів із

- страховиками-нерезидентами: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, від 01.11.2007 N 8197 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1294-07>
6. План заходів щодо адаптації української економіки до вимог СОТ: Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2008 р. № 1381-р [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1381-2008-%F0&p=1252853830470410>.
  7. Про внесення змін до Порядку та вимог щодо здійснення посередницької діяльності на території України з укладання договорів страхування зі страховиками-нерезидентами: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України N 1002 від 21.08.2008 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1150.1093.0>
  8. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку: Монографія / С.О. Булгакова, А.В. Василенко, Л.І. Василенко, С.В. Волосович, А.М. Єрмоленко, Л.І. Зимовська, І.О. Манько, І.С. Микитюк, Т.А. Ротова, Н.Г. Савченко, В.В. Тринчук, В.М. Фурман, О.М. Цензура; за заг. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 460 с.
  9. Стрес-тести у системі управління страховою компанією: рекомендації щодо проведення / Матеріали Міжнародної асоціації органів нагляду у сфері страхування (IAIS) // Фінансовий ринок України. – 2005. – № 2 (16). – С. 21–25.
  10. Тринчук В.В. Перспективи розвитку страхового ринку у зв'язку зі вступом до СОТ. Аналітичний зріз за результатами експертного опитування // Страхова справа. - 2005. - № 3 (19). - С 46-53.